

Döbrentei Kornél

Lánctördelők

Szentmihályi Szabó Péter ébresztése

1

Hej, Szentmihályi Szabó Péter,
vélekszem, a sorsunk ikerpár.
Nem választhatja szét az éter,
bajtársam vagy, nyersen nyárs-szikár.
Én lent még, te, odafönti társ,
kardpenge szájad iróniás.
Nem mindegy, honnan lóg le lábunk,
De profundis csak kiabálunk.

2

Nemrég megint a kaszás jött el,
a mezők dicsfénye felett,
nem oly reménnyel, mint a Nap kel:
kaszálók mélyén a rettenet,
noha idilli békét mímel,
s önfeledt vadnyúl raj hempereg.
Most Szentmihályi Szabó Pétert
bökte ki aszott, csont kezével,
nem tudta, volt annyira öntelt,
hogy akit ma keblére ölelt,
az Szentmihályi Szabó Péter,
kit nem ront hit-sorvasztó métely,
kőszikla, ráépül az oltár,
vállalása több kakasszóknál,
hát ütték, verték, odacsaptak,
uszult rá fals-hars, ordas attak.

Három-halmos Magyarországot
 cipelsz meggörnyedt hátadon,
 mint a gyapotbálát, telt zsákot,
 rakodók, a súly alá nem nyom:
 inog palló nehezek alatt,
 a megmaradásunkhoz tapadt!
 Majd elúszik komphajó, uszály,
 mert hajózni mégis csak muszáj,
 kártékony alkukkal rakottan.
 A haza vízvonala alatt van.
 Én nem hiszem, amit a sors kiszab,
 az mindig süllyedés és iszap.

Kőszikla, rád épül az oltár,
 vállalásod több kakasszóknál,
 azt hitted: „Megmondtam előre.”
 Hogy lehettél ily kínzón botor?
 Évszázadok óta költőre
 hallgattak-e országvezetők?
 Zömük csak felszínbe kotor.
 Igaz, Rómába fut minden út.
 Színültig velünk a temetők.
 Elnyelt a római hadiút,
 odadoztak teli bőrönddel,
 bizony kisemmizve mentél el.
 Rohamárokból hősi halott
 az ábránd, merészlőn mentened,
 agyad, szíved, májad elkopott:
 múltásod utáni lét a tét,
 a Gondolat hosszát vonszolod,
 sebaj, ha rövidül s csenevész,
 lényege hűlt helye elemészt,
 ne bánd, irdatlan seb az Egész:
 eljön majd a hivatott régész,
 a múlt ép bibéit beporzó,
 s teljes lesz a Mindenség-torzó.

Bár időben hiába szóltál,
 sokszor ágálni, mondni kényszer,
 nem elég gyakran, csak elégszer,
 bizonyosságul annak, hogy voltál.
 Ám nem hasadnak úgy a vásznak,
 molotov-koktél mellett fáznak
 a csecsemő forradalmárok,
 kihűti őket jeges árok,
 huzatos nemzeti lobogó
 nem védelmez, felnőtté válnak,
 fölnyílik mind a kék koporsó,
 mint a szemük: át- és kilátnak.

Hogyan tépted fel Szentmihályi,
 kit a sors rendelt odaállni.
 Feledés-kényszerzubbony állig?
 Mert sziszegtél, lásd, az is számít.
 Te kicsapott, volt bencés diák,
 kitagadtak középiskolák.
 Neked élni, vajh, mi adatott,
 nem tűrt, tiltott, nem támogatott.
 Estin elvégezted konokon,
 hazádért a legfelső fokon
 a dolgozók esti iskoláját,
 lumpeneknek ma is fájjon,
 több nyelvet bírsz, mint más e tájon,
 dögöljenek, a kutya fáját.
 Alapos tudás hátad mögött,
 és legalább nyolcvankét könyvvel.
 Gyöngye a falka, hogy lerágjon.
 Főbb kultur fórum hogyan könyvvel?
 Nyeglén bánt veled, nem törődött,
 szeme megtelt krokodilkönnyel.
 S Makovecz, a furcsán mellőzött,
 váltig hiába vasseprűzött:
 lepusztult hajók antik dokkban,
 parvenük bálja, régi dohban,
 mellkas domborún üres, kevély,
 szeméthegey magos, bűze elér.

Ezeknek annyi előnyt ne adj,
megláthassák, tehetetlen vagy,
kerülted a sekélyes vitát,
arcukba vágthatnád kesztyűdet,
de nem párbajképes a világ,
orvul hátba esznek a nyüvek,
lelkekben holt becsületkódex,
hitted, néma fohász is jó nesz.

7

Illyés Gyula, testvéri Bátyánk,
veszélyes-bölcsen azt hagyta ránk,
hogy mindenki szem ama láncban.
Féligaz! Te nem voltál oda
cirkuszi, béklyós medvetáncban,
mely megalázóan ostoba,
próbáltak hatni Rád, de hányan
idomárok, keményen s lágyan,
nem jártad, mint fújta a banda
megrendelten, lelkes-hamisan,
arcuknak már rég oda hamva,
fekélylik, pénzragya kiverte,
ártatlanság kora elsuhan,
kéklik cinkeltek sokadalma,
gyilkos kór leszállt zsigerekbe.
És akik kitörni akartak,
mert nem köpönyegforgatóknak
jöttek, kik ebből abrakolnak,
megélhetési szélkakasnak
nem szegődtek, mind láncszem-ajkak?
Vagy akik inkább elhallgattak,
így adván hangsúlyát a dacnak?

8

Én, drága jó Péter barátom,
hited, nyomorultakat alányom
tisztítsd Ady halotti maszkját,
(gróf-paraszt-munkás-Jászi frusztrált,

talentum, perc s alkalom adott,
gímszarvast úzvén nyilazhatott),
ráfér, de ne térdepeltesse,
igazságod ólom neheze,
ne görnyessze Petőfi népét,
kegyetlen iróniával se,
ne sugalljuk, maradjon hétrét...
őriztessék meg „talpra” kedve.
Mert a jellem s a tartás fontos,
a bátorság sem mindig fostos,
hiheti, az Isten: nyomot hagy
mindenki, Péterem, merszet adj,
bár szíved Trianon-sebei,
mint a csillagképek belepik.
Súgd az Istennek jobbjá mellől,
mit tegyünk, ha életfánk kidől?
Megtagadta büszke kérelmed,
Ilonád oldalán végezzed
be kiválasztottként a munkád,
tudom, a Teremtő nem unt rád.

Miért nem kaptad a kért időt?
Parányi rész a mindenség előtt,
és mint elárvult magyar kérdem,
miért nem?